

- Haluan kertoa, että työntekijän tarpeiden kuunteleminen kannattaa, ja sillä on suuri vaikutus työssä jaksamiseen, Enni Kannasharju-Jormakka sanoo.

Enni tuli kuulukseksi

Huonosti kuulevan **Enni Kannasharju-Jormakan** työ sujuu uusituissa esiopetustiloissa. Rauhallinen ja hyvin akustoitettu tila tukee myös lasten leikkiä ja oppimista.

TIINA TIKKANEN TEKSTI, TUOMO PIRTTIMAA KUVAT

Kun esiopetuksen oppilas kertoo käyneensä viikonloppuna mummilassa, Enni-ope saattaa kuulla lapsen käyneen Muumimaailmassa.

– Sitten virhe korjataan, nauretaan yhdessä ja siirrytään eteenpäin, kuusamolaisen Mäkelän koulun esiopetuksen opettaja **Enni Kannasharju-Jormakka** kertoo.

Enni huomasi jo kouluikäisenä, että hän luki huulilta. Hänellä todettiin synnynnäinen kuulonalenema. Aikuisena, omien lasten syntymän jälkeen, hän joutui korvatulehduskierteeseen, ja kuulo huononi edelleen. Kuulolaitteen Enni sai kymmenkunta vuotta sitten.

Lastentarhanopettajaksi kouluttautunut tarmonpesä on kärsinyt myös selkävivoista. 15 vuotta sitten hän siirtyi opettajaksi esiopetukseen, koska selkävaivat eivät sallineet enää pienten lasten kanniskelua.

Nyt Enni istahtaa satulatuolille ja katselee tyytyväisenä työtilojaan. Vasta remontoidut eskarihuoneet auttavat Enniä kuulemaan ja lapsia viihtymään.

Katon loistelamput tuovat valoa, jotta huulilta lukeminen helpottuisi. Ääniä vaimentavat

katon akustiikkalevyt, tekstiilit sekä pyörillä liikkuvat pehmustetut sermit.

– Tämä sopii hyvin yhteen myös uuden esiopetussuunnitelman kanssa, joka vaatii tiloilta muunneltavuutta, Enni toteaa.

Opettajan selän hyvinvointia tukevat pyörillä liikuteltavat kaapit, sähköpöytä, satulatuoli ja lasten hiukan tavallista korkeammat pöydät. Puolapuissa voi välillä venytellä, ja niitä käyttävät myös lapset.

ELÄMÄ EI OLE PÄÄSTÄNYT Enniä helpolla.

Hänen esikoisensa kuoli syntymänsä jälkeen jälkeen hoitovirheen takia. Kuopus sairastaa vaikeaa ykköstyypin diabetesta.

– Tulee äkkilähtöjä ja sairaalakäyntejä, mutta työnantaja suostuu joustamaan, Enni kiittää.

Muutama vuosi sitten lapsen sairaus ja työn paljous kuitenkin uuvuttivat Ennin, ja hän joutui pitkälle sairauslomalle. Nyt hänen työparinaan 18 eskarilaisen ryhmässä työskentelee lähihoitaja. Lisäapua tuo erityisopettaja, joka vieraillee ryhmässä tunnin viikossa.

Enni on kaupungille kiitollinen työtä helpottavista apuvälineistä ja järjestelyistä, mutta itsestään ne eivät ole tulleet. Enni on vuosien

Katon loistelamput tuovat valoa, jotta huulilta lukeminen helpottuisi.

→

► Kova elämänkoulu on auttanut Enni Kannasharju-Jormakkaa ymmärtämään erityislapsia ja heidän perheitään.

myötä oppinut pitämään työelämässä puoli-
aan. Apua hän on saanut työterveyshuollosta,
työsuojeluvaltuutetulta sekä OAJ:n paikallis-
toimijoilta ja toimiston asiantuntijoilta.

Enni muistuttaa vuonna 2015 voimaan
tulleesta yhdenvertaisuuslaista, joka velvoittaa
edistämään vammaisten yhdenvertaisuutta.
Hän on lukenut tarkkaan myös Kuusamon
tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

– Minun on joskus annettu ymmärtää, että
kuulovamman takia en saisi jotakin työtä. Laki
kuitenkin kertoo, että kuulovamma ei saa olla
valinnan esteenä.

ESKARITILJOJEN KEITTIÖSSÄ on kaapinoveissa
viestejä opettajalle: "Olet todella kaunis! Olet
todella hyvä opettaja! Olet hyvin hyvin viisas!
Olet hyvä kaikessa!"

Ennin mielestä hänen eskariryhmänsä
tunnusnaksiksi sopii ilo. Aitoa iloa syntyy, kun
jokainen saa olla oma itsensä. Satujen maail-
maan sukelletaan säännöllisesti, eikä hassutte-
lusta ja huumorista tingitä.

Lapset ovat tottuneet huonokuuloiseen
opettajaansa. Heille erilaisuus on luonnollis-
ta, ja he ovat leikkineetkin sitä, että heillä on
kuulolaite.

Eskarit ovat oppineet, että ryhmässä puhu-
taan yksi kerrallaan. Samalla ääntäminen on
selkeytynyt.

"Kun puhut minulle, katso minua", on Enni
opettanut. Katsekontaktin harjoittelu on lap-
selle oiva oppi elämään.

Huonokuuloisuus vaatii Enniä keskitty-
mään tarkasti siihen, mitä lapsella on sanotta-
vana.

Enni on luonut ryhmälleen rauhalliset rutii-
nit ruokaillessa ja ulos lähtiessä. Kun eteiseen
ei hyökätä yhtä aikaa, melu vähenee.

Vapaan leikin aikana Enni ei käytä kuulo-
laitetta, koska silloin ääniä on ympärillä run-
saasti ja kuulolaite voimistaa kolahduksia.

MÄKELÄN KOULUSSA lasten välisiä konflikteja
ratkotaan vertaissovittelulla eli versolla. Peri-
aatteena on, että jokainen osapuoli saa kertoa

Kuka?

**ENNI KANNASHARJU-
JORMAKKA** on 49-vuotias esi-
opetuksen opettaja Mäkelän
koulussa Kuusamossa. Hän
harrastaa talvella hiihtoa ja
kesällä jalkapalloa.

► Pehmeä-ääninen lyömäsoitin amadinda on alun perin kehitetty erityislasten kuntoutukseen. Toimistoserveihin ja kaappeihin on asennettu pyörät, jotta niitä on helppo liikutella. Kuulolaitteen lisäksi Enni käyttää apuvälinettä, joka kokoaa ääntä tarkempaa kuuloa vaativissa tilanteissa.

”Hiihtäessä en pidä kuulolaitteita, silloin oma sisäinen ääni kuuluu paremmin.”

oman näkemyksensä riidasta, eikä toisen päälle puhuta.

– Verso on muuttanut suhtautumistani konflikteihin, enkä mene enää selvittämään niitä tietäväisenä sormi ojossa. Kun jokaista kuullaan, pinnan alta löytyy tärkeitä asioita.

Aikuisten kanssa hankalia Ennille ovat kahvipöytätilanteet, joissa kaikki puhuvat yhtä aikaa.

– Kokoukset puolestaan olivat palkitsevia,

kun jokainen puhui omalla vuorollaan, OAJ:n paikallisyhdistyksen sihteerinä toiminut Enni muistelee ja korostaa, että hänelle ei pidä puhua erityisen kovalla äänellä. Normaali äänen-voimakkuus ja rauhallinen puhetapa riittävät.

Enni on kuulovamman kanssa sinut.

– Ihminen saattaa leimautua tyhmäksi sen takia, että hän ei kuule. Se on ikävää.

KUUNTELEMINEN VAATII kuulovammaiselta erityistä tarkkaavaisuutta, ja se väsyttää. Työpäivän jälkeen Enni Kannasharju-Jormakka tarvitsee hiljaisuutta. Paras hiljaisuus löytyy hiihtoladulta.

– Hiihtäessä en pidä kuulolaitteita, silloin oma sisäinen ääni kuuluu paremmin.

Kesäisin Enni pelaa jalkapalloa Kuusamon kuntoilijajanasissa, höntsäporukassa, jossa saa nauraa omille mokilleen. Pelin tuoksinassa kuulovamma on huono.

– Arkielämässä joutuu usein puolustautumaan, mutta kentällä olen hyökkääjäpelaaja. Ajattelen, että minähän otan sen pallon! ●

Kuulolla työssä

TÄNÄ SYKSYNÄ starttaa Kuulolla työssä -viestintäkampanja, joka levittää tutkittua tietoa ja käytännön ratkaisumalleja sekä huonokuuloisten työntekijöiden työkyvyn tueksi että meluisuuden vähentämiseksi työpaikoilla.

Kuuloliiton kampanja on suunnattu erityisesti kasvatusta- ja opetushenkilöstölle sekä niiden työterveyshuoliloille. OAJ on mukana kampanjassa.

Työnantajalle, työterveyshuololle ja työntekijälle tarjotaan tietoa työolosuhteiden mukautuksista ja niihin saatavista tuista. Tavoitteena on, että työntekijä tunnistaa kuulonalenemansa, hakeutuu tarvittaessa jatkotutkimukseen ja tuntee työtä helpotavat toimintatavat. Työyhteisöä neuvotaan, miten huomioida huonokuuloisen työyhteisössä.

Viestintäkampanjassa tuotetaan sähköinen opasaineisto, jonka avulla voi perehtyä huonokuuloisia tukeviin ratkaisuihin eri työpaikoilla.

Kuulolla työssä -kampanjasivusto avautuu syyslokakuussa, ja kampanjointi jatkuu 30.6.2018 asti. Kampanjaa rahoittaa Työsuojelurahasto.